

GENEL KURUL KARAR

MEHMET GÜVEN ULUSOY BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/1013
Karar Tarihi : 2/7/2015

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Alparslan ALTAN
Başkanvekili : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Serruh KALELİ
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Engin YILDIRIM
Nuri NECİPOĞLU
Hicabi DURSUN
Celal Mümtaz AKINCI
Erdal TERCAN
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Rıdvan GÜLEÇ

Raportör Yrd. : İsmail Emrah PERDECİOĞLU
Başvurucu : Mehmet Güven ULUSOY
Vekil : Av. Ali Rıza KALAYCIOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, alacak davasına ilişkin yargılama sürecinde Yargıtayın, tarafların talebi olmadan kendiliğinden karar düzeltme incelemesi yaptığı ve bu incelemede "feragat"e ilişkin kanun hükümlerini yanlış yorumladığı ayrıca yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığı nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla ilgilidir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 24/1/2013 tarihinde Kadıköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir durumunun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Üçüncü Komisyonunca 21/2/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 11/7/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Adalet Bakanlığına, başvuru konusu olay ve olgular bildirilmiş, başvuru belgelerinin birer örneği görüş için gönderilmiştir. Başvurucu, Adalet Bakanlığının 15/9/2014 tarihli görüşüne karşı beyanlarını 9/10/2014 tarihinde sunmuştur.

6. İkinci Bölümün 10/6/2015 tarihinde yaptığı toplantıda başvurunun niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca başvurunun görüşülmek üzere Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru formu ve ekleri ile başvuruya konu yargılama dosyası içeriğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu aleyhine, Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2001/537 sayılı dosyasında açılan davada; davacı C.U., başvurucu tarafından haksız alınıp doldurulmuş iki adet çekten dolayı başvurucuya borçlu olmadığının tespitine karar verilmesini talep ettikten sonra yargılama devam ederken delillerin toplanması aşamasında davadan feragat etmiş, bunun üzerine Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesi, 27/9/2002 tarihli kararında feragat nedeniyle davanın reddine hükmetmiştir.

9. Başvurucu, 3/11/2004 tarihinde Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesinde açtığı alacak davasında, C.U.'dan borcu karşılığında aldığı çekin karşılıksız çıkması üzerine icra takibi başlattığını ancak çekin zamanaşımına uğradığının tespiti üzerine takibin iptal edildiğini belirterek borç olarak verdiği paranın ticari faizi ile birlikte tahsilini talep etmiştir.

10. Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, 30/6/2005 tarihli ve E.2004/1535, K.2005/486 sayılı kararla, aynı çekten dolayı davalı C.U.'nun, borçlu olmadığının tespitine ilişkin, Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2001/537 sayılı dosyasında açtığı davadan feragat ettiğini, bu nedenle söz konusu davanın reddine karar verildiğini, kararın kesinleştiğini, bu durumda davalının çekten dolayı borçlu olduğunun kabulünün gerektiğini belirterek başvurusunun açtığı davanın kabulüne hükmetmiştir.

11. Temyiz incelemesi sonucunda Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 9/2/2007 tarihli ve E.2006/16291, K.2007/1615 sayılı ilamı ile ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

12. Aynı Daireye yapılan karar düzeltme istemi üzerine Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 29/4/2010 tarihli ve E.2010/3039, K.2010/5858 sayılı ilam ile "... Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2001/537 sayılı dosyasında C.U. tarafından açılan, iki adet çekten dolayı borçlu olmadığının tespiti talepli davada, davacı C.U. vekili 22/10/2002 tarihli duruşmada ve 21/10/2002 tarihli dilekçesinde, davadan feragat ettiğini bildirmiştir. Bu

çeklerden bir tanesi bu davanın konusu olan çektir. Ancak davacı C.U. vekili davadan feragat beyanında, İstanbul 6. İcra Tetkik Merciiinin E.2002/703 sayılı, davamızın konusu olan çeke ilişkin icra takibinin (2001/1233 sayılı) iptali kararının Yargıtay tarafından onandığını, bu nedenle davanın konusu kalmadığı için davadan feragat ettiğini belirtmiştir. Davalı C.U.'nun anılan dosyadaki feragat beyanı, hakkın özünden feragat niteliğinde değildir. Gerçekten de esas haktan feragatın açık bir şekilde yapılması gerekli olduğundan, davalı tarafından hakkın özünden asıl haktan da feragat anlamında değildir. Mahkemenin aksi yöndeki kabulünde isabet bulunmamaktadır. Bu durumda zamanaşımına uğrayan çekin, HUMK'un 292. maddesi gereğince yazılı delil başlangıcı olarak kabulü ile tanık da dâhil, tarafların tüm delilleri toplanarak ve değerlendirilerek, somucuna uygun bir karar verilmesi gerekir. Kararın bu nedenle bozulması gerekirken, zuhulen onandığı bu kez yapılan inceleme ile anlaşıldığından..." şeklindeki gerekçeyle onama kararının kaldırılıp hükmün bozulmasına karar vermiştir.

13. Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesi bozma kararına uyarak yaptığı yargılama sonucunda, 13/10/2011 tarihli ve E.2010/749, K.2011/865 sayılı kararı ile dinlenen davacı tanıklarının temel ilişkiden doğan alacağın varlığı yönünde inandırıcı beyanda bulunmadıklarını ve davacı tarafça yemin deliline de dayanılmadığını belirtmiş ve davanın reddine karar vermiştir.

14. Temyiz incelemesi sonunda Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 29/2/2012 tarihli ve E.2011/20523, K.2012/4830 sayılı ilamı ile ilk derece mahkemesinin kararını onamış, karar düzeltme istemini de 13/11/2012 tarihli ve E.2012/24305, K.2012/25424 sayılı ilamı ile reddetmiştir.

15. Bu karar, başvurucuya 27/12/2012 tarihinde tebliğ edilmiştir.

16. Başvurucu, 24/1/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

17. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Usul ekonomisi ilkesi" kenar başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür."

18. 6100 sayılı Kanun'un "Davanın geri alınması" kenar başlıklı 123. maddesi şöyledir:

"Davacı, hüküm kesinleşinceye kadar, ancak davalının açık rızası ile davasını geri alabilir."

19. 6100 sayılı Kanun'un "Davadan feragat" kenar başlıklı 307. maddesi şöyledir:

"Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir."

20. 6100 sayılı Kanun'un "Feragat ve kabulün sonuçları" kenar başlıklı 311. maddesi şöyledir:

"Feragat ve kabul, kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur. İrade bozukluğu hâllerinde, feragat ve kabulün iptali istenebilir."

21. 6100 sayılı Kanun'un geçici 3. maddesi şöyledir:

“(1) Bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmî Gazete’de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2)Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

22. 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun, 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile değiştirilmeden önceki 440. maddesi şöyledir:

“Yargıtay kararlarına karşı tefhim veya tebliğden itibaren 15 gün içinde aşağıdaki sebeplerden dolayı karar düzeltilmesi istenebilir;...”

23. 1086 sayılı mülga Kanun’un 5236 sayılı Kanun ile değişiklikten önceki 442. maddesi şöyledir:

“...Şu kadar ki iki taraftan biri tashihi karar ettiği halde arzuhal suretinin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde diğer taraf gerek mahsusen ita edeceği arzuhalde ve gerek asıl arzuhale cevaben vereceği layihada itirazatını beyan ile tashihi karar talep edilir.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

24. Mahkemenin 2/7/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 24/1/2013 tarihli ve 2013/1013 sayılı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

25. Başvurucu, 3/11/2004 tarihinde Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesinde açtığı alacak davasına ilişkin yargılamada Yargıtayın, tarafların talebi olmadan kendiliğinden karar düzeltme incelemesi yaptığını ve incelemesinde “feragat”e ilişkin kanun hükümlerini yanlış yorumladığını, ilk derece mahkemesi tarafından da bu yoruma uyulduğu için hakkaniyete aykırı olarak talebinin reddedildiğini ve yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

26. Başvurucu, Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesinde açtığı alacak davasında verilen karar sonucu yapılan temyiz incelemesinin ardından Yargıtayın, tarafların talebi olmadan karar düzeltme incelemesi yaptığını ve bu inceleme sonucunda ilk derece mahkemesince verilen hüküm ile lehine sonuçlanıp Yargıtay onamasından geçen kararın ortadan kaldırıldığını, ardından bu ilama uyularak verilen ve kesinleşen hüküm ile de davasının hakkaniyete aykırı olarak reddedildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

27. Adalet Bakanlığı; görüşünde, karar düzeltme yoluna taraflardan birinin talebi olmadan gidilemeyeceğini belirtmiş, başvurunun iddiasının aksine davalı tarafın karar düzeltme talebinde bulunduğu, başvurunun da davalının karar düzeltme dilekçesine karşı cevap hakkını kullandığının tespit edildiğini bildirmiştir.

28. Başvurucu, şikâyetinin bu kısma ilişkin Adalet Bakanlığı görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

29. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Başvuru hakkının kötüye kullanılması*" kenar başlıklı 51. maddesi şöyledir:

"Bireysel başvuru hakkını açıkça kötüye kullandığı tespit edilen başvuru sahipleri, yargılama giderlerinin dışında, ayrıca ikibin Türk Lirasından fazla olmamak üzere disiplin para cezasına hükmedilebilir."

30. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün "*Başvuru hakkının kötüye kullanılması*" kenar başlıklı 83. maddesi şöyledir:

"Başvurucunun istismar edici, yanıltıcı ve benzeri nitelikteki davranışlarıyla bireysel başvuru hakkını açıkça kötüye kullandığının tespit edilmesi hâlinde başvuru reddedilir ve yargılama giderleri dışında, ilgilinin ikibin Türk Lirasından fazla olmamak üzere disiplin para cezasıyla cezalandırılmasına karar verilir."

31. İlgili düzenlemeler vasıtasıyla, genel hukuk teorisinde bir kamu düzeni kuralı olarak ele alınan ve genel olarak bir hakkın açıkça öngörüldüğü amaç dışında ve başkalarını zarara sokacak şekilde kullanılmasının hukuk düzenince himaye edilmeyeceğini ifade eden hakkın kötüye kullanılmasının, bireysel başvuru alanında özel olarak ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamda bireysel başvuru usulünün amacına açıkça aykırı olan ve Mahkemenin başvuruyu gereği gibi değerlendirmesini engelleyen davranışların, başvuru hakkının kötüye kullanılması olarak değerlendirilmesi mümkündür (S.Ö., B. No: 2013/7087, 18/9/2014, § 28).

32. Bu kapsamda özellikle, Mahkemeyi yanıltmak amacıyla gerçek olmayan maddi vakıalara dayanılması veya bu nitelikte bilgi ve belge sunulması, başvurunun değerlendirilmesi noktasında esaslı olan bir unsur hakkında bilgi verilmemesi, başvurunun değerlendirilmesi sürecinde vuku bulan ve söz konusu değerlendirmeyi etkileyecek nitelikte yeni ve önemli gelişmeler hakkında Mahkemenin bilgilendirilmemesi suretiyle başvuru hakkında doğru bir kanaat oluşturulmasının engellenmesi, medeni ve meşru eleştiri sınırları saklı kalmak kaydıyla bireysel başvuru amacıyla bağdaşmayacak surette hakaret, tehdit veya tahrik edici bir üslup kullanılması ile söz konusu başvuru yolu kapsamında ihlal tespiti ile ihlal ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin amaçla bağdaşmayacak surette içeriksiz bir başvuruda bulunulması durumunda, başvuru hakkının kötüye kullanıldığı kabul edilebilecektir (S.Ö., § 29).

33. Somut başvuru açısından başvuru sahibinin, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 9/2/2007 tarihli onama ilamının ardından talep olmadan karar düzeltme incelemesi yapıldığı yönündeki iddiasının gerçeği yansıtmadığı zira Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesinin 30/6/2005 tarihli kararının, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 9/2/2007 tarihli ilamı ile onanmasının ardından davalı tarafça 1/7/2007 tarihli dilekçe ile karar düzeltme talebinde bulunulduğu, bu dilekçenin başvuru sahibine 6/7/2007 tarihinde tebliğ edildiği ve başvuru sahibinin davalının karar düzeltme talebine cevap verdiği anlaşılmıştır.

34. Açıklanan nedenlerle, başvuru tarafından ileri sürülen iddianın yanıltıcı beyan niteliğinde olduğu, başvuruya konu yargılama dosyası incelendiğinde aslında karar düzeltme başvurusunun gerçekleştiği anlaşıldığından başvuru sahibinin "*başvuru hakkının kötüye kullanımı*" nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

35. Başvurucu aleyhine, başvuru hakkının kötüye kullanılması nedeniyle 6216 sayılı Kanun'un 51. maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 83. maddesi uyarınca takdiren 500,00 TL disiplin para cezasına hükmedilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun, "başvuru hakkının kötüye kullanılması" nedeniyle REDDİNE,

B. 6216 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca 500,00 TL disiplin para cezasının başvurucudan TAHSİLİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

2/7/2015 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ